

Lut. Se Eld och eldgöring - aska.

Blekning. Se Vävning!

Se även Ohyra!

Husligt arbete:

V. F. F.

acc 1069

Hjärtum (B)

Tränning m kyndells mäss fr
Jungfru Maria träna dr. s! 3, 6,

V. F. F.

Husligt arbete

Acc: 1412

Spannarp, Träskär, H.

Om man bråttade el. syl. under natten, skul-
le man sluta upp med arbetet ett slag vid
midnatt

S. 21.

Man skulle laka om kyndelsmäss, så blev
kläderna vita.

Bokenäs, Bhl.

VFF 1622 s. 57.

V. F. F.

Husligt arbete

Långclanda, B.

Acc: 1706

Vid lekning skall ett par manskalbongers~~er~~ läggas
i botten på laksån, så blir det god forsk. s. 43

Någon gång på varen, före Marie Bebådelsedag
eller i fjöde månad, var det såpa i vattnet. s. 43

Ej laka på torsdag.

Skäftö, Bhl.

VFF 1715 s. 13, 14.

Tvätta vittvätt mellan jul och kyndelsmäss -
såpa i vattnet.

Väne-Ryr, Dls.

VFF 1854 s. 8.

Tvätthjälpen fick sköljkaka.

Jörlanda, Bhl.

VFF 1860 s. 5.

V. F. F.

Busligt arbete

Acc: 1866

Peskeöd, B.

Lj bräta mellan Lucia och jul. Då ritter husen på
såkanten och ropar: "Trätkar du ännu?" s. 13

Lakning.

Ödsmål, Bhl.

VFF 2212 s. 15.

Husligt arbete

J. F. G. R.

Tornskog, D.

Acc: 705

Träffa avsiktet sedan man bytt,
annars kunde man få ögonen utriv-
na

1.64

J. F. G. H.

Acc: 710

Hushjfs arbete,

Olserud, V. l.

~~Dagspad fick ej hållas ut grytan,
utan måste stå S. F.~~

Då man vid tvätt skulle höja klappa
kläderna, skulle man säga: "jag säger svana jag
i mossen." Då blev kläderna vita. S. F.

Tvätt två gånger om året.

Torsö, Vgl.

IFGH 734 s. 54, 91.

Man höll på hela natten med lakningen.

Flickorna bjöd pojkarna på kaffe.

Liared, Vgl.

IFGH 741 s. 4.

J. F. G. H. Hushigt arbete
Acc: 888 fol. Torrskog (21/

Läkning = 11.

Ljusstöpning = 11

Brygd, Bak = 12

J. F. G. H. Flusligt arbete

Acc: 1008

Häbnl /dl/

Trätk: Ingen vill vi sista laka-
net; de skulle bli tvungen o skyta
svärnor sin 5.

En kniv skall ligga i lakekaret.

Levene, Vgl.

IFGH 1080 s. 36.

Byk.

Bro, Värml.

IFGH 1151 s. 23.

Om man vill ha tork för byk, skall man be
karlarna vränga kalsongerna.

Lycke, Bhl.

IFGH 1199 s. 25.

J. F. G. H.

Acc: 1251

Husligt arbete

Sillerud (Vl)

Beskrivning av gammaldrags arrangling. s. 8

Se teckning s. 41!

J. F. G. H.

Acc: 1290

Husligt arbete

Huggenäs (Vl)

För i världen lakaden man om nästerna.

s. 24

J. F. G. H.

Acc: 1351

Husligt arbete

Häckenrik, Vg.

Vid storbyk komma pojkarne och hälsa
på om krållarna.

s. 23

J. F. G. n.

Acc: 1621

Husligt arbete

Stode (Medelpad)

När bykrattret avslås, skall man stampa
och säga: "Se här småfolk, här kommer helt
ratten."

s. 3

Stortvätt alltid före påsk.

Ärtemark, Dls.

IFGH 1738 s. 39.

J. F. G. H.

Husligt arbete

Acc: 2098

Skalljö, Vg.

Swall. Vände ett par halvingar - det blev torrk. s. 46

Väte tvätteskän nu rig mycket, får hon en

supare till man

s. 46

Barst att tvätta vafferdan

s. 46

Lakning - pojkarna kom på kvällen för att ha
roligt.

Skällinge, Hall.

IFGH 2178 s. 52.

J. F. G. H.

Acc: 2224

Husligt arbete

Arbellsjunga, Sk.

När skjortorna tvättats, skall husmodern rita
på dem en stund, innan de få användas.

s. 16

J. F. G. H.

Husligt arbete

Acc: 2237

Västerg. Hau.

Ivan på skärtorsdag.

s. 40

Alla kläder skola vara tvättade till jul.

Ö. Fågelvik, Värml.

IFGH 2293 s. 44.

J. F. G. H.

Acc: 2294

Husligt arbete

Väse, Vh.

~~Väsen draslar sig - en elak person kommer.~~

~~s. 53~~

Vid tvätt skall ett plagg slås ut efter vridningen,
i annat fall får ägaren till plagget väk.

s. 54

~~Skrika högt när järten lades i trygden. s. 55~~

J. F. G. H.

Acc: 2295

Husligt arbete

Väse, M.

Man träffar till jul, påsk, midsommar o. "ot-
sälja" (2. a. onsd. i sept.) s. 57

Linne skulle lakas till påsk. Torkas i naren.

Od, Ugl.

IFGH 2400 s. 21.

J. F. G. H.

Husligt arbete

Acc: 2479

Östmark. V. l.

Trättblådena skulle hängas upp
vrängda. Trätterskan blev eljest svartsjuk. s. 9.

Klädernas tvätt och renhållning.

Svar på ULMA:s frågelista T 9 om renlighet.

Mo, Dls.

IFGH 2722 s. 28, 29.

Strykning.

Mo, Dls.

IFGH 2722 s. 30, 31.

Mangla med en rund kubbe och bräda.

Mo, Dls.

IFGH 2722 s. 30.

Klädttvätt.

Svar på ULMA:s frågelista T 9 om renlighet.

Järn, Dls.

IFGH 2739 s. 26, 27, 28.

Mangling med kavelbräda och stock.

Järn, Dls.

IFGH 2739 s. 27.

Pyste grytan över, när man lakade, blev tvätten
ej ren.

Hemsjö, Vgl.

IFGH 2882 s. 24

Vände man byxorna blev det bra tork.

Hemsjö, Vgl.

IFGH 2882 s. 24.

Klädernas tvätt och renhållning.

Svar på ULMA:s frågelista T 9 om renlighet.

Nössemark, Dls.

IFGH 2900 s. 7, 8.

Tvätt.

Svar på ULMA:s frågelista T9 om renlighet.

Svanskog, Värml.

IFGH 3095 s. 53 f.

Mangling.

Svar på ULMA:s frågelista T 9 om renlighet.

Svanskog, Värml.

IFGH 3095 s. 54.

Klädttvätt.

Svar på ULMA:s frågelista T 9 om renlighet.

Älgå, Värml.

IFGH 3134 s. 57.

Tvätt.

Svar på ULMA:s frågelista T 9 om renlighet.

Ny, Värml.

IFGH 3199 s. 17.

Byk.

Sunnemo, Värml.

IFGH 3395 s. 7, 8.

Mangla kläder.

Sunnemo, Värml.

IFGH 3395 s. 22.

Horna päls - rengöring av päls. Hur det gick till.

Bokenäs, Bhl.

IFGH 3467 s. 37.

Tvätt. Karlarna skulle vränga sina kalsonger för
att det skulle bli bra väder.

Köinge, Hall.

IFGH 4137 s. 42.

Om en flicka vätte ner sig under tvätten, fick hon
en fyllhund till man.

Köinge, Hall.

IFGH 4137 s. 42.

Den flicka, som först fick en knut då hon vred
tvätten, skulle först få vagga.

Köinge, Hall.

IFGH 4137 s. 42.

Byk i tre dagar.

Kritinehamn, Värml.

IFGH 4323 s. 38.

Blekning av väv.

Grimeton, Hall.

IFGH 4500 s. 15.

Tvätt.

Svar pm ULMA:s frågelista T 9 om renlighet.

Stala, Bhl.

IFGH 4620 s. 37, 38, 39.

Mangelbodar.

Marstrand, Bhl.

IFGH 4629 s. 2, 20.

Klädnatt på förtjänst

Morlanda, Rhl.

JF5H 4808, v. 28

J. F. G. H.

Acc: 4808

Husligt arbete

Norlanda, B

Trätta och laka - utförlig beskrivning.

s. 28 - 32.

Linberedning. Bröstat hjälp.

s. 33 - 38.

Klädtvätt förekom ofta i köket.

Kville, Bhl.

IFGH 4868 s. 12, 15, 16.

Innan man fick mangeln kavlade man klädern.

Hur det gick till.

Bro, Bhl.

IFGH 4892 s. 38, 39.

Stortvätt två gånger om året.

Man bykte i färgeriet.

Vatten togs ur ån.

Baltak, Vgl.

IFGH 5066 s. 7, 8, 9.

Lak.²⁰¹

Landvetter, Vgl.²⁰²

IFGH 5133 s.²⁰³ 23.²⁰⁴

Trätt.

Stala, PHL

JFGH 5162, s. 23

Tvätt var fruntimmergöra.

Stala, Bh1.

IFGH 5163 s. 8.

Lak.

Tvärred, Vgl.

IFGH 5307 s. 5.

Tvättstuga fanns på glasbruket.

Man sköljde i kvarnbäcken.

Nödinge, Vgl.

IFGH 5405 s. 18.

Två tvättstugor fanns för arbetarna på glasbruket.

Ed, Värml.

IFGH 5408 s. 6.

Byk.

Kila, Värml.

IFGH 5422 s. 30-31.

Tvätt.

Svar på ULMA:s frågelista T 9 om renlighet.

Södra Ny, Värml.

IFGH 5435 s. 20 ff.

Mangling.

Svar på ULMA:s frågelistas T 9 om renlighet.

Södra Ny, Värml.

IFGH 5435 s. 22, 23.

Hur man manglade förr.

Södra Ny, Värml.

IFGH 5451 s. 20.

Brygghuset hade en murad tegelugn.

Man hämtade tvättvatten i älven.

Uddevalla, Bhl.

IFGH 5485 s. 9, 10.

J. F. S. H.

Husligt arbete

Acc. 5582

Beskrifning, Vg.

Hortvård i trädgård och ärt.

s. 25-28.

~~Laksch.~~

~~s. 28.~~

~~Brygd.~~

~~s. 29.~~

Tvättstuga fanns bakom fabriken.

Varmt vatten fick man på fabriken.

Sköljning i kanalen.

Råda, Vgl.

IFGH 5604 s. 22.

Tvätt.

Svar på ULMA:s frågelista T 9 om renlighet.

Högerud, Värml.

IFGH 5647 s. 21.

Tvätt.

Svar på ULMA:s frågelista M 159 om livsföringens
terminer.

Rångedala, Vgl.

IFGH 5657 s. 10, 11, 12, 13, 14.

Lakning.

Man sköljde i sjön - slog hål i isen.

Ödsmål, Bhl.

IFGH 5684 s. 35.

Tvättstuga byggde glasbruket åt arbetarna.

Ytterby, Bh1.

IFGH 5730 s. 1.

J. F. G. K.

Husligt arbete

Acc. 5758

Solberga, B.

Hus kläder lakades -

s. H.

~~Ullens tvättning -~~

n. H.

Tvättade gjorde man vid flotten i Strömsvattnet.

Strömstad, Bhl.

IFGH 5761 s. 19, 20, 22, 25.

J. F. G. N.

Husligt arbete

Acc. 5763

Strömstad, B.

Trätt och lak. Hur därvid tillgick.

n. 29.

Björkaska - trämedel.

n. 29, 30.

Trättflotten.

n. 31, 32.

Man tvättade kläder i köket i ett arbetarhem.
Tvätten klappades vid bryggan.

Strömstad, Bhl.

IFGH 5764 s. 14, 15.

Man beredde lut av björkaska.

Strömstad, Bhl.

IFGH 5766, s. 24

Arbetarna kokte tvätten i bostaden.

Järna, Dal.

IFGH 5826 s. 23.

Stortvätt.

Gemensam mangel.

Skäftö, Bhl.

IFGH 5895 s. 19, 20.

Stortvätt.

Hova, Vgl.

IFGH 5916 s. 16.

Tvätt.

Svar på ULMA:s frågelista T 9 om renlighet.

Sjötofta, Vgl.

IFGH 5939 s. 40 ff.

Klädttvätt och rengöring.

Svar på ULMA:s frågelista T 9 om renlighet.

Gällared, Hall.

IFGH 6026 s. 41, 42, 43.

Pors i kläderna för att de skulle dofta gott.

Gällared, Hall.

IFGH 6026 s. 42.

Kläderna maglades med en stor stock.

Gällared, Hall.

IFGH 6026 s. 43.

Klädttvätt.

Svar på ULMA:s frågelista T 9 om renlighet.

Gällared, Hall.

IFGH 6064 s. 11-13.

Torkade törnrosor lade man mellan kläderna för
att de skulle dofta gott.

Gällared, Hall.

IFGH 6064 s. 12.

Mangel fanns inte, man rullade kläderna med en
bräda.

Gällared, Hall.

IFGH 6064 s. 13.

Pressjärnet, som man strök med, lades i elden.

Gällared, Hall.

IFGH 6064 s. 13, 14.

Tvätt och rengöring av kläder.

Svar på ULMA:s frågelista T 9 om renlighet.

Skrea, Hall.

IFGH 6072 s. 41, 42. 43. 44.

Kavelträ till mangling.

Skrea, Hall.

IFGH 6072 s. 44.

Klädernas tvätt och renhållning.

Svar på ULMA:s frågelista T9 om renlighet.

Gunnarsjö, Vgl.

IFGH 6073 s. 13 ff.

Mangla med kavel och rulle.

Gunnarsjö, Vgl.

IFGH 6073 s. 15.

Kläderna blektes på snön eller på ljungen.

Gunnarsjö, Vgl.

IFGH 6073 s. 15.

Inte blöta ner sig då man tvättade.

Ullared, Hall.

IFGH 6116 s. 24.

Gemensam tvättstuga och mangelbod hade arbetarna.

Örby, Vgl.

IFGH 6117 s. 13.

Lakning.

Särestad, Vgl.

IFGH 6124 s. 10.

Tvätten sköljdes i Viskan innan färgeriet fördärvat
vattnet.

Sedan fick man tvätta i tvätteriet vid Almenäs.

Borås, Vgl.

IFGH 6204 s. 5.

Om klädtvätt.

Man stod i tunnor och sköljde tvätten ute.

Borås, Vgl.

IFGH 6206 s. 20

Klädtvätt.

Trollhättan, Vgl.

IFGH 6212 s. 7.

Mangling.

Örngottsbanden krusades.

Trollhättan, Vgl.

IFGH 6212 s. 7.

Hur man maglade med en kavel och ett sofflock.

Knätte, Vgl.

IFGH 6227 s. 5.

Hur man bykade med björkaska.

Knätte, Vgl.

IFGH 6227 s. 5,4.

Klädtvätt.

Ulricehamn, Vgl.

IFGH 6234 s. 16, 17.

Mangling med kavel för hand.

I skolan fanns en handmangel.

Ulricehamn, Vgl.

IFGH 6234 s. 17.

Sin tvätt sände ett par gamla i Kättilstorp till
dottern i Stockholm.

Borås, Vgl.

IFGH 6253 s. 12.

Man stod i tunnar och klappade kläderna på bryggan.
Tvätterskorna fick en sup för att hålla värmen.

Falköping, Vgl.

IFGH 6249 s. 27.

Klädttvätt.

Jfr IFGH 6249 s. 27, 28.

Anekdot om en av tjänarna, som tvättade under ett paraply.

Borås, Vgl.

IFGH 6268 s. 17.

Lut från björkaska var bättre än Tomtens, Solidars
eller Gummans tvättpulver och såpa.

Borås, Vgl.

IFGH 6269 s. 10.

2 tvättstugor delades av 42 hushåll.

Hur man tvättade.

Trollhättan, Vgl.

IFGH 6272 s. 5, 6.

Klädtvätt.

Svar på ULMA:s frågelista T 9 om renlighet.

Trollhättan, Vgl.

IFGH 6283 s. 16 ff.

Klädtvätt.

Varberg, Hall.

IFGH 6292 s. 31.

Hur lakningen gick till förr.

Vid tiden för första världskriget började man använda såpa.

Teckning på lakekar.

Skäftö, Bhl.

IFGH 6303 s. 8 ff.

Klädtvätt.

Fjärås, Hall.

IFGH 6361 s. 8.

Klädtvätt.

Ullared, Hall.

IFGH 6366 s. 110.

Klädtvätt.

Fagered, Hall.

IFGH 6367 s. 3, 4.

Av Surf tvättmedel fick en pojke svåra utslag.

Gällared, Hall.

IFGH 6368 s. 25.

Klädttvätt.

Tvättstuga med vagga.

Tvättmaskinen kom på 1960-talet.

Ullared, Hall.

IFGH 6369 s. 3, 8, 10, 14, 15.

Hur man gjorde en tvättlina.

Halland.

IFGH 6495 s. 5.

Tvätten kokades i köket. Sköljdes i bäcken.

Högsäter, Dls.

IFGH 6501 s. 1.

Handmangel.

Essunga, Vgl.

IFGH 6509 s. 2.

Tvätten klappades vid bryggan.

Tidaholm, Vgl.

IFGH 6510 s. 1.

Klädtvätt.

1 Essunga, Vgl.

IFGH 6509 s. 1, 2.

Stortvätt på hösten.

Sjuhäradsbygden, Vgl.

IFGH 6520 s. 2, 3.

Klädtvätt.

Skäftö, Bhl.

IFGH 6531 s. 2.

Tvätt.

Skallsjö, Vgl.

IFGH 6639 s. 7, 8.

Tvätt.

Skallsjö, Vgl.

IFGH 6641 s. 16, 17.

Klädernas tvätt och renhållning.

Svar på ULMA:s frågelista T 9 om renlighet.

Edsleskog, Dls.

IFGH 2716 s. 14, 15, 16.

Mangling med kavelbräda och rulle.

Älvsbacka, Värml.

IFGH 2652 s. 21, 22.

Tvätt och klädvård.

Svar på ULMA:s frågelista T 9 om renlighet.

Älvsbacka, Värml.

IFGH 2652 s. 19 ff.

Mangling.

Svar på ULMA:s frågelista T 9 om renlighet.

Södra Ny, Värml.

IFGH 2582 s. 24, 25.

Rengöring av kläder.

Södra Ny, Värml.

IFGH 2582 s. 18, 19.

Tvätt.

Svar på ULMA:s frågelista T 9 om renlighet.

Södra Ny, Värml.

IFGH 2582 s. 20 ff.

Malört mot mal.

Södra Ny, Värml.

IFGH 2582 s. 18.

J. F. G. H.

Husligt arbete

Acc: 2307

Glava, Ul.

När man trättar vid "solständer", blir det
fläckar på kläderna.

s. 15

Tvätt.

Steneby, Dls.

IFGH 1203 s. 36, 37.

Byk - lägga ner tre elaka käringar - formel.

Alster, Värml.

IFGH 956 s. 11.

Tvätt. Kom det en lång och fin karl under årets
första tvätt blev det ett gott tvättår.

Nordmark, Värml.

IFGH 790 s. 41 f.

Två stora lak om året.

Ungdomarna samlades till "lakesjå."

Beateberg, Vgl.

IFGH 736 s. 48.

V. 8. 8.

Acc. 2608.

Husligt arbete

Rydaholm, Sm.

Frätt. - Ruten byk på vakkheadan - s. 29.

Byk. Bjäckaska i pöse som Frättmedel. s. 29.

Bykvarla, klappträd. s. 29.

Ej blöta ner sig vid tvätt - mannen blir en
drinkare.

Naverstad, Bh1.

VFF 1803 s. 72.

V. F. F.

Husligt arbete

Acc: 1712

Myckleby, B.

"Då någon lakade på lördag, så kan han bli ett
medel för dåligt folk att stämma blod med." s. 20

"Lageknöten" besökte glickarna vid lakningen. s. 20

~~Om det gick av många hästar i vägen, när någon
kom på besök, ansågs denne välla detta. s. 21~~

V. F. F.

Husligt arbete

Acc: Nb 67

Västlanda, B.

Träthning och lakning.

s. 82

V. F. F. Flusligt arbete.

Acc: 1539.

Södra Bohuslän

Innan strykejärnet kom strökt,
i nödfall med en hornsbed.
s. 18

~~Njölborstar av riger.~~

Bykning verkställdes veckan före jul.

Broddarp, Vgl.

VFF 1077 s. 39.

Plusligt arbete.

V. F. F.

acc 1056

Fossene (B)

Trätt vil Synderls mäss
de säga i vaktet s. 1.

V. F. F.

Husligt arbete

Solberga, B.

Acc: 957

Läk; man dade ett par manskalsonger vid
tappen i karet för att få vackert väder följande
dag. Graungårdarnas ungdom hjälpte till. s. 2

Druggd. s. 2

Ljusstämning. s. 2

Bak. s. 3

Ej tvätta på torsdag.

Torp, Bh1.

VFF 912 s. 7, 8.

Bykning.

Frillesås, Hall.

VFF 377 s. 7-9.

Byk till Jungfrubebådelse.

Rasbo, Uppl.

Liungman 502 s. 3.

Liungman

Acc: 368 fol.

Hushålls arbete

Salhem, Sm.

Om man brättar på röte tisdeg i dygnen,
bli kläderna vita och vackra.

s. 2